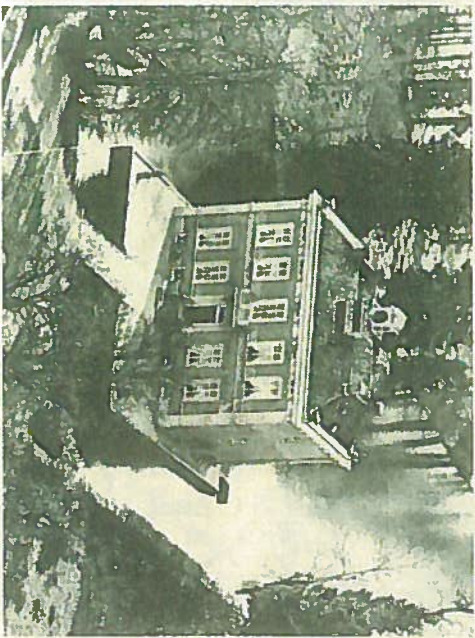

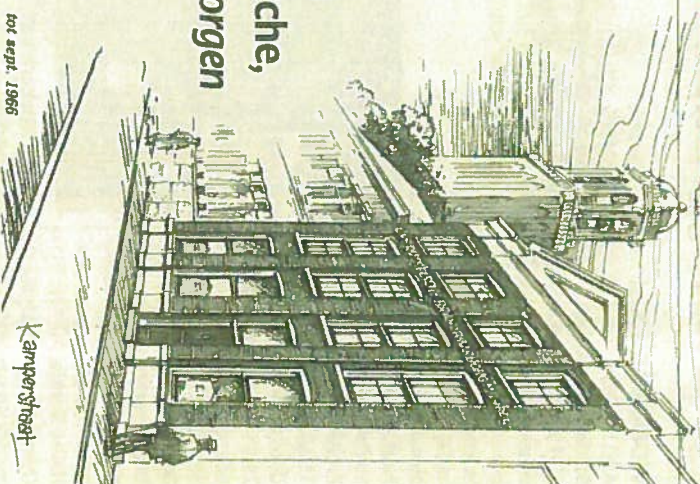
● Boek over families Van Sonsbeek en Van Voorst tot Voorst en hun werk

Kroniek verrast familie

De families Van Sonsbeek en Van Voorst tot Voorst zijn nauw verbonden met landgoed Den Alerdink in Laag Zuthem en met de toenmalige Zwolse verzekeringsmaatschappij De Overijsselsche, opgericht in 1809. Het boek *Een toekomst waarborgen* brengt de dwarsverbanden uitgebreid in kaart.

● Links: luchtfoto van havezate Den Alerdink in Laag Zuthem. Rechts: een pentekening van Teun van der Veen van het kantoor van de Overijsselsche aan de Kamperstraat in Zwolle.

tot sept. 1966

Kamperstraat

door Sander Grootendorst

Dit boek is een caleidoscoop, zegt schrijver Jan van de Wetering: je kunt de hoofdstukken van begin tot eind lezen, maar ook door elkaar heen. „Toen ik er drie jaar geleden aan begon, was me al meteen duidelijk dat het niet alleen kon gaan over de relatie tussen de families Van Voorst tot Voorst en Van Sonsbeek, het landgoed Den Alerdink II bij Laag Zuthem, en het verzekeringsbedrijf Overijsselsche Onderlinge Brandwaarborgmaatschappij, kortweg de Overijsselsche van 1809. Dat zou te weinig recht doen aan het leven van de personen erachter.”

Drie jaar geleden: toen kreeg hij een mailtje van Seger baron van Voorst tot Voorst. Met het verzoek of hij op basis van archiefstukken van de Overijsselsche een boek wilde schrijven. Van de Wetering zei

weest waar de brieven in zijn verdwenen.” Maar de ware historicus weet ook uit kasboeken verhalen, of op z'n minst wat meer menselijke informatie te destilleren. „De kasboeken zijn allerniist saai. Van dag tot dag werd opgeschreven wat de families uitgaven en ontvingen. Je leest bijvoorbeeld over de jonge Herman van Sonsbeek – de latere staatsman –, kunt conclusies trekken over de opvoeding, ziet dat hij naast regulier onderwijs op de Latijnse school ook privéles kreeg, onder andere muziekles: viool en klavecimbel.”

Daar kwam Van de Wetering achter bij het doorluizen van de boeken uit het eerste jaar van de verzekeringsmaatschappij. „Juist triviale dingen zijn vaak leuk en ze kunnen ook ontroeren. Zo zie je dat er elke week geld gaat naar het speelbeursje van mevrouw Van Sonsbeek. Dat was voor haar kaartavondje. En bij elke kernis kocht mevrouw een nieuwe hoed.” Kernis was toen zeker ook het feest van de notabelen.

vader was overleden (Roderic, 1917-1988) hadden wij thuis allemaal dozen op zolder staan, vol met archiefstukken. We hebben contact gelegd met wat toen nog het Rijksarchief Overijssel was (nu Historisch Centrum Overijssel, red). Ze waren zeer geïnteresseerd. Wim Coster was op diverse manieren bij dat Rijksarchief betrokken. Hij zei: dit is zo bijzonder, daar moet je een boek over schrijven.”

Daar sloegen Seger, zijn oudere broer Godfried en de andere familieleden niet direct op aan. „Maar Coster bleek een vasthoudend man. Hij had door het archief zitten vooien en schreef een aantal jaren later een samenvatting. Daar waren we blij verrast door, er stonden dingen in waarvan we niets wisten.” Nog was de hink-stap-sprong richting boek niet voltooid. Tot de dag waarop Seger en de anderen tegen elkaar zeiden: „Nu gaan we het toch doen”. Daarbij speelde Godfrieds eigen niyvere archiveractiviteit een rol. Op

een lange voorgeschiedenis. De voorgeschiedenis van het gezamenlijke familieverhaal, het uitgangspunt van het boek, gaat terugg tot 1797. Van de Wetering: „In dat jaar kocht Bernardus Josephus van Sonsbeek landgoed Den Alerdink. Hij was het ook die in 1809 de Overijsselsche oprichtte. De familie Van Voorst tot Voorst kwam er in 1875 bij. Joan van Voorst tot Voorst trad in het huwelijk met Pauline Van Sonsbeek.” Beide families zijn van oudsher katholiek, de Van Sonsbeek-tak bestond meer uit zakenlieden en handelaren, de Van Voorst tot Voorsten waren vaak militair actief. „Twee voorvaders van de familie Van Voorst tot Voorst hebben meegevochten aan de zijde van de Oranjes tijdens de Napoleonische oorlogen.” Het boek bevat de mini-biografie van zes mannen, drie van elke familie. „Hoezeer ik ook mijn best heb gedaan, over de echgenotes heb ik heel weinig informatie gevonden. Met één gelukkige uitzondering.” Sophie H.R.M. barones van Voorst tot

Voorst van Zinonia Barman, Daerhro

ja, en zag zich vervolgens geconfronteerd met „twinning meter archief... tienduizenden bladzijden tekst.” Hij had gehoopt dat er ook „dagboeken, brieven, persoonlijke informatie” bij zouden zitten. „Dan kun je mensen tot leven brengen. Al die bruiden die de Van Voorsten en de Van Sons-beecken meenamen uit Brabant, Groningen, Utrecht – nooit uit hun eigen omgeving, waarom weet ik niet... Ik vrees dat er ergens een mooie open haard moet zijn geweest.”

Politici

Godfried van Voorst tot Voorst was gemeenteraadslid in Zwolle. Zo kon Van de Wetering hem citeren. In een raadsvergadering van 1931 stond een voorstel van de socialisten op de agenda om op 1 mei de *Internationale* te laten spelen op het carillon van de Peperbus. „Dat kon Godfried niet waarderen. Hij zei: ‘De Rechts Raadsfractie is van oordeel dat politieke propaganda en het spel van het gemeentecarillon gescheiden moeten blijven.’” Het voorstel werd met vijftien tegen elf stemmen verworpen.

De schrijver vertelde onlangs over het boek op een bijeenkomst in het Zwolse Stedelijk Museum. Nazaren van de hoge heren en dames van weleer waren bij de presentatie aanwezig, landgoedpersoneel en leden van de redactiecommissie (deels weer familie) die Van de Wetering begeleidde bij zijn monnikenwerk.

In Vlammen op

Het kantoor van de Overijsselsche was in de eerste helft van de twintigste eeuw gevestigd aan de Kamperstraat in Zwolle. Toen de Tweede Wereldoorlog uitbrak, maakte directeur Godfried van Voorst tot Voorst zich grote zorgen over het voor een verzekeringsbedrijf zo belangrijke archief. Hij bracht het over naar boerderij De Ganzepan op zijn landgoed in Laag Zutthem. Helaas ging de boerderij op de laatste oorlogsdag in vlammen op. Weg archief. Het kantoor aan de Kamperstraat bleef in de oorlog onbeschadigd.

Verzoek van zijn vader begon hij gaaraan in 1979. „Hij heeft het zo goed gedaan dat er ook een mooi overzicht is van de afgelopen bewegingen dertig jaar”, complimenteert zijn broer.

Het was inmiddels 2012. Wim Coster had andere drukke werkzaamheden, maar Jan van de Wetering ontpopte zich als de juiste man op de juiste plaats (en met voldoende tijd). Het boek heeft dus zelf ook al

Den Alerdinck II

Vlak voor zijn dood in 1865 drukte Herman van Sonsbeek zijn kinderen op het hart het landgoed niet te verkanselen. Niettemin werden in 1868 havezate en omringend landschapspark verkocht. Wat overbleef werd landgoed Den Alerdinck II genoemd. De notabelen woonden in de 18e eeuw's winters in de stad (Zwolle in dit geval) en 's zomers op hun landgoed. Dat werd later minder. Er moest geld bij. Zo ging Bernardus Josephus van Sonsbeek op Den Alerdinck aan bos- en landbouw doen.

Voorst-van Zimmery Bergmann, de enige note van Roderic, moeder van Seger, Godfried (en Marie-Pauline), zette een deel van haar oorlogsherinneringen op papier. Van de Wetering: „Haar verhaal hebben we een mooie plaats in het boek kunnen geven.”

.....

Jan van de Wetering: Een toekomst waarborgen. Twee ondernemende families, een landgoed en een verzekeringsbedrijf 1797-2015. Zwolle 2015: Uitgeverij Waanders

Zinderende Zomerweken

Door annulering vrijgekomen
Nú

50% KORTING

Moezel & Rijn cruises met 50% korting

Ontdek de mooiste steden langs de Moezel en de Rijn tijdens de 7- of 8-daagse cruise. Vaar met de m.p.s. Rhine Princess (Zaoverbeoordeling 9.1) en ontdek o.a. Koblenz, Cochem en Bernkastel.

Vertrek 1 augustus: 7 dagen

- Van Trier naar Arnhem (incl. busvervoer)
- O.a. Albstadt, Koblenz en Trier
- Stop in wijnstadje Traben-Trarbach
- Inclusief ontbijt, lunch en diner
- Reisinummer OSRH16

van 798 voor 399

Vertrek 8 augustus: 8 dagen

- Van Arnhem naar Trier (incl. busvervoer)
- O.a. Bernkastel en Cochem
- Stop in Dornstadt, Keulen
- Inclusief ontbijt, lunch en diner
- Reisinummer OSRH12

van 907 voor 451

Voor al ons aanbod: oad.nl/cruises of ☎ 0547 28 44 88 (ma t/m za) of ga naar uw reisbureau

